

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Dwadzieścia pięć lat studiów filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim

Author: Tadeusz Aleksandrowicz

Citation style: Aleksandrowicz Tadeusz . (2019). Dwadzieścia pięć lat studiów filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim. W: E. Gryksa, P. Matusiak (red.), "Antyczne techniki perswazyjne" (S. 159-171). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

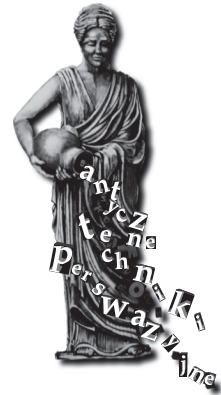

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Tadeusz Aleksandrowicz

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydział Filologiczny

Dwadzieścia pięć lat studiów filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach

W niniejszym artykule chciałbym zwrócić uwagę na dwa zasadnicze zagadnienia związane ze studiami filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, to znacząca ich funkcja naukowa i dydaktyczna¹. Mam świadomość, że używam tych określeń właśnie w chwili, gdy toczy się spór o kształt polskich uczelni. Tymczasem powszechnie wiadomo, że istotą *universitas* jest łączenie uprawiania badań naukowych z kształceniem studentów na poziomie wyższym. Każdy uniwersytet jest z natury swojej jednostką naukowo-dydaktyczną, dlatego nazywanie badawczymi kilku wyróżnionych uniwersytetów jest nieporozumieniem. Owszem, w pełni uzasadnione jest określanie badawczymi, czy raczej naukowo-badawczymi, np. niektórych instytutów, ale nie kilku wybranych całych uczelni.

W Uniwersytecie Śląskim studia naukowe i dydaktyczne z zakresu nauk o kulturze antycznej prowadzone są w największym wymiarze w Katedrze Filologii Klasycznej na Wydziale Filologicznym. Niemniej podkreślić trzeba także obecność specjalistycznych

---

1 Niektóre z problemów podjętych w tym artykule przedstawiłem szerzej w kilku wcześniejszych publikacjach – zob. np.: T. ALEKSANDROWICZ: *Dziesięć lat filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. „Classica Catoviensia. Scripta Minora” 2002, T. 3, fasc. 2, s. 49–55; IDEM: *Ten Years of the Department of Classics at the University of Silesia in Katowice*. „Scripta Classica” 2004, T. 1, s. 9–16; IDEM: *Katedra Filologii Klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2000–2002*. „Meander” 2004, T. 59, s. 131–133; IDEM: *Piętnaście lat filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. „Classica Catoviensia. Scripta Minora” 2007, fasc. 11, s. 6–14; IDEM: *Quinze années des études classiques à l’Université de Silésie à Katowice*. „Scripta Classica” 2008, T. 5, s. 9–18; IDEM: *Katedra Filologii Klasycznej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. W: *Historia starożytna w Polsce. Informator*. Red. R. KULESZA, M. STĘPIEŃ. Warszawa 2010, s. 68–77; IDEM: *Geneza i rozwój filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. W: *Liber amicorum Professoris Ioannis Malicki*. Red. D. ROTT, P. WILCZEK. Katowice 2011, s. 31–40; IDEM: *Historia krótka, ale bogata w sukcesy*. „Gazeta Uniwersytecka UŚ” 2013, nr 6 (206), s. 10–11; IDEM: *Dwadzieścia lat studiów filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. „Classica Catoviensia. Scripta Minora” 2013, fasc. 18, s. 13–14.

studiów nad antykiem zwłaszcza w Zakładach: Historii Starożytnej Instytutu Historii, Dramatu i Teatru Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych, Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej Instytutu Filozofii, a także w Katedrach: Teologii Patrystycznej oraz Teologii Biblijnej Starego i Nowego Testamentu na Wydziale Teologicznym².

Katedra Filologii Klasycznej w Uniwersytecie Śląskim jest jednym z dziesięciu ośrodków akademickich w Polsce prowadzących studia filologii klasycznej. Powstała jako dziewiąty z kolei ośrodek. Myśl o założeniu w Katowicach studiów klasycznych pojawiła się w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Inicjatorem tej idei był profesor Stefan Zabłocki z Uniwersytetu Wrocławskiego³, którego pomysł spotkał się z zainteresowaniem ze strony profesora Jana K. Zaremby, organizatora polonistyki w pierwszych latach istnienia UŚ. Niestety, ówczesne czasy nie sprzyjały realizacji tej inicjatywy. Ponowna próba powołania filologii klasycznej miała miejsce dopiero po przemianach, jakie nastąpiły w Polsce przy końcu lat osiemdziesiątych. Wtedy to profesor Zabłocki, pracujący już w Uniwersytecie Gdańskim, powtórnie wystąpił z tą propozycją, którą przedstawił ówczesnemu dziekanowi Wydziału Filologicznego profesorowi Janowi Malickiemu – uczniowi profesora Zaremby. Dzięki podjętym inicjatywom i staraniom dziekana Malickiego profesor Zabłocki został zatrudniony w Instytucie Literatury i Kultury Polskiej z zadaniem zorganizowania zespołu nauczycieli akademickich i zaplecza naukowo-dydaktycznego oraz opracowania programu pięcioletnich studiów magisterskich. W tych pierwszych pracach organizacyjnych pomagała profesorowi Zabłockiemu magister Danuta Miodyńska ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ, absolwentka wrocławskiej filologii klasycznej.

Chciałbym podkreślić, że ta prekursorska działalność w Katowicach trafiła na podatny grunt, ponieważ zainteresowanie antykiem miało na Górnym Śląsku dobre tradycje. Wystarczy przypomnieć, że w okresie międzywojennym w tutejszych szkołach, często z klasami o profilu klasycznym, rozpoczynała się droga na uniwersyteckie katedry późniejszych wybitnych polskich znawców antyku – Ryszarda Gansińca, Rudolfa Ranoszka,

2 T. ALEKSANDROWICZ: *Kształtowanie się i rozwój katowickich ośrodków badań nad kulturą antyczną*. W: *Katowice w kulturze pamięci*. Red. A. BARCIAK, Katowice 2011, s. 253–266; IDEM: *Stan i perspektywy studiów nad antykiem w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. W: *Szkice o Antyku*. T. 1: *Antyk odczytany na nowo*. Red. A. KUCZ, P. MATUSIAK. Katowice 2014, s. 143–156.

3 O profesorze Stefanie Zabłockim zob. np.: K. LESIAK: *Wspomnienie o prof. dr. hab. Stefanie Zabłockim*. „*Classica Catoviensia. Scripta Minora*” 2001, T. 2, fasc. 2, s. 79–80; T. ALEKSANDROWICZ: *Wspomnienie o profesorze Stefanie Zabłockim (1932–2001)*. „*Gazeta Uniwersytecka UŚ*” 2002, nr 6 (95), s. 4–5; IDEM: *Profesor Stefan Zabłocki (1932–2001) – założyciel i pierwszy kierownik Katedry Filologii Klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. W: *Śląskie Miscellanea*. T. 18. Red. J. MALICKI, T. BANAŚ. Katowice 2005, s. 121–123; IDEM: *Profesor Stefan Zabłocki (1932–2001) – założyciel i pierwszy kierownik Katedry Filologii Klasycznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. W: *Śląscy uczeni. O tych, co odeszli*. Cz. 3. Red. J. MALICKI, J. ŚLIWIOK, M. SKÓRA. Katowice 2006, s. 45–50; IDEM: *Profesor Stefan Zabłocki (1932–2001) – the Founder and the First Head of the Department of Classics at the University of Silesia in Katowice*. W: „*Scripta Classica*” 2005, T. 2, s. 106–110; P. URBAŃSKI, T. SAPOTA, *Wstęp*. W: S. ZABŁOCKI: *Od starożytności do neohellenizmu. Studia i szkice*. Red. P. URBAŃSKI, T. SAPOTA. Katowice 2008, s. 7–8.

Mieczysława Brożka i Herberta Myśliwca, a z niemieckiego kręgu kulturowego – Josefa Wilperta i Joachima Latacza⁴. Już w roku 1927, z inicjatywy Wincentego Ogrodzińskiego i Ryszarda Gansinca, powstało w Katowicach Koło Śląskie Polskiego Towarzystwa Filologicznego, jako siódme w Polsce, a drugie pod względem liczby członków⁵. Aktywność górnośląskich klasyków była wynikiem m.in. wysokiego poziomu lokalnego szkolnictwa, także w Zagłębiu Dąbrowskim. Po drugiej wojnie światowej powstały tu uczelnie wyższe – medyczna i pedagogiczna – z lektoratami łaciny na wysokim wówczas poziomie. Powstanie Uniwersytetu Śląskiego w roku 1968 otworzyło nową szansę na studiowanie kultury antycznej.

Oficjalnie Katedra została powołana z dniem 1 października 1991 roku⁶, a jej kierownictwo powierzono profesorowi Zabłockiemu, który często podkreślał zaangażowanie w tej sprawie profesora Malickiego i przychylność ówczesnego rektora profesora Maksymiliana Pazdana oraz ks. arcybiskupa Damiana Zimonia, doceniających potrzebę studiów klasycznych w naukowej i dydaktycznej strukturze uniwersytetu. Pierwszymi pracownikami naukowymi byli podówczas doktorzy, a dzisiaj emerytowani profesorowie – latynista Józef Budzyński i hellenista Józef Sieroń, wywodzący się z ośrodków wrocławskiego i krakowskiego. Powołana została też biblioteka, której kierowanie powierzono pani Wandzie Strykowskiej, absolwentce krakowskiej filologii klasycznej. Obok gromadzenia specjalistycznego księgozbioru i przygotowania dydaktyki wypracowano także koncepcję budowania zespołu pracowników naukowo-dydaktycznych w ścisłej współpracy przede wszystkim z Uniwersytetem Jagiellońskim.

Pierwsi studenci filologii klasycznej pojawili się na Wydziale Filologicznym UŚ w roku 1992, a więc ponad dwadzieścia pięć lat temu. Z chwilą uruchomienia studiów i w miarę przybywania następnych roczników dodatkowe wykłady dla studentów filologii klasycznej podejmowali kolejno profesor Joanna Rostropowicz z Uniwersytetu Opolskiego oraz profesorowie Michał Bednarski, Jerzy Styka, Romuald Turasiewicz, Józef Korpanty i Hubert Wolanin z Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także Robert K. Zawadzki z Łodzi. W 1998 roku profesor Zabłocki zaprzestał przyjeżdżania do Katowic. Jego siedmioletnie kierowanie Katedrą zaowocowało pozyskaniem do współpracy wybitnych uczonych,

4 Por. np.: J. STARNAWSKI: *Ryszard Gansiniec (Ganszyniec, 1888–1958), syn ziemi śląskiej*. „Pallas Silesia – Antyk na Śląsku” 1997, T. 1, s. 35–55; J. BUDZYŃSKI: *Prof. Ryszard Gansiniec (1888–1958) – uczyony, mistrz, humanista*. W: *Prof. Dr Ryszard Gansiniec – z życia i twórczości*. Red. J. ŚLIWIÓK. Katowice 1997, s. 9–19; R. TURASIEWICZ: *Ryszard Gansiniec (1888–1958)*. W: *Uniwersytet Jagielloński. Złota księga Wydziału Filologicznego*. Red. J. MICHAŁIK, W. WALECKI. Kraków 2000, s. 385–397; T. ALEKSANDROWICZ: *Profesor Rudolf Ramoszek – doctor honoris causa Universitatis Silesiensis*. W: *Prof. zw. dr hab. Rudolf Ramoszek*. Red. J. ŚLIWIÓK, Katowice 2002, s. 37–44; J. KORPANTY: *Mieczysław Brożek. Dzieło i człowiek*. „Eos” 2003, T. 90, s. 5–4; J. PIGOŃ: *Profesor Herbert Myśliwiec (1926–1998)*. „Eos” 2002, T. 89, s. 7–18; J. ROSTROPOWICZ: *Muza nie da umrzeć mężowi godnemu chwały. O śląskim badaczu katakumb Josefie Wilpercie (1857–1944)*. Opole 2004, s. 13–28.

5 Por. W. CHODĄCZEK: *Sprawozdanie z czynności Polskiego Towarzystwa Filologicznego za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1927*. „Kwartalnik Klasyczny” 1928, T. 4, z. 2, s. 167–180.

6 Por. Zarządzenie Rektora UŚ nr 27/90 z dnia 24 października 1990 r.

gwarantujących wysoki poziom dydaktyki i opieki naukowej nad młodszymi pracownikami. Oprócz wspomnianych profesorów promotorami kolejnych doktoratów byli profesorowie Alicja Szastyńska-Siemion z Uniwersytetu Wrocławskiego, Jerzy Danielewicz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Jerzy Kolendo i Ewa Wipszycka z Uniwersytetu Warszawskiego oraz ks. Wincenty Myszor z Wydziału Teologicznego UŚ. Bardzo owocne okazały się także kontakty nawiązane z Komisją Filologii Klasycznej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, której członkami są czterej obecni i emerytowani pracownicy Katedry. Po rezygnacji profesora Zabłockiego nowym kierownikiem Katedry został profesor Michał Bednarski, który przeszedł z UJ do naszej *Alma Mater*. Natomiast część wykładów po profesorze Zabłockim przejął Bruce Duncan MacQueen, który na dziesięć lat związał się z Katedrą, a teraz jest profesorem jednego z amerykańskich uniwersytetów. Po profesorze Bednarskim przez półtora roku kierował Katedrą dziekan Wydziału Filologicznego profesor Piotr Wilczek – uczeń profesora Malickiego, późniejszy profesor Uniwersytetu Warszawskiego, a obecnie ambasador Polski w Stanach Zjednoczonych. Na następnych dziesięć lat opiekę nad Katedrą powierzono mojej skromnej osobie, a od trzech lat kierownikiem Katedry jest profesor Przemysław Marciniak, wydatnie wspierany przez profesor Annę Kucz. Sekretariat Katedry kolejno prowadziły panie magister Anna Wolańska, Grażyna Pawełek, Bożena Klepek, Danuta Morzycka, Anna Dziadek, Agnieszka Słanina, Diana Pasek, Justyna Borkowska i obecnie Joanna Raś, a przejściowo doktor Patrycja Matusiak, co podkreślam z wdzięcznością szczególnie.

Początkowo wykłady dla studentów filologii klasycznej mieli również profesorowie z obu instytutów polonistycznych Wydziału Filologicznego. Ewa Jędrzejko wykladała wstęp do językoznawstwa, Anna Szawerna-Dyrzka teorię literatury, a Jan Malicki, Dariusz Rott i Zbigniew Kałużek prowadzili wykłady monograficzne z literatury łacińskiej na Śląsku. Profesor Wiesław Kaczanowicz z Instytutu Historii miał wykłady z historii starożytnej. Przez kilka pierwszych lat ćwiczenia łacińskie prowadziła wspomniana już magister Danuta Miodyńska. Propedeutyczne kursy sanskrytu prowadził profesor Krzysztof Pawłowski, języka hebrajskiego ks. doktor Antoni Dreja i profesor Kamilla Terminińska-Korzon, a koptyjskiego ks. profesor Wincenty Myszor. Obecnie studenci filologii klasycznej mają możliwość studiowania języka hebrajskiego pod kierunkiem ks. profesora Artura Maliny z Wydziału Teologicznego. Natomiast kursy języka włoskiego nadal prowadzą pracownicy instytutu romanistycznego, a nowogreckiego profesor Iliana Genew-Puhalewa z Instytutu Filologii Słowiańskiej.

Ponadto studia nad antykiem rozwijane są we współpracy z zagranicznymi i krajowymi ośrodkami naukowymi. W tym zakresie wygłoszone zostały w Katedrze wykłady gościnne m.in. profesorów Joachima Latacza z Bazylei, Grantleya McDonalda z Melbourne, Manuela Serrano Spinozy z Alicante, Ingeli Nilsson i Adama Goldwyna z Uppsali, Diona Smythe'a z Belfastu, Robina Osborne'a z Cambridge czy Roberta Wallace'a z Evanston. Stosunkowo liczne indywidualne kontakty pracowników, doktorantów i studentów z zagranicznymi uczonymi są nawiązywane i podtrzymywane przede wszystkim podczas

wyjazdów na stypendia, konferencje i kursy wakacyjne. Owocna okazała także współpraca z Akademią *Artes Liberales* w Warszawie oraz innymi czołowymi ośrodkami polskimi. Wykłady gościnne mieli w Katedrze profesorowie UAM – Elżbieta Wesołowska, Krysztyna Bartol, Sylwester Dworacki i Piotr Urbański oraz wielokrotnie Marian Szarmach z UMK. W zamian do tych uczelni zapraszani byli z wykładami pracownicy Katedry.

Jednym z osiągniętych już celów było zbudowanie własnej kadry pracowników naukowo-dydaktycznych. Obecnie w Katedrze jest jeden profesor tytularny, czworo doktorów habilitowanych, z których troje zatrudnionych jest na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Spośród dziesięciorga doktorów troje zatrudnionych jest w ramach grantów, a dwie z nich są badaczkami zagranicznymi – z Holandii i Bułgarii. W minionym ćwierćwieczu Katedra patronowała dwudziestu jeden doktoratom, ośmiu habilitacjom i trzem profesorom tytularnym. W sześciu przypadkach stopnie doktora zdobywali u nas absolwenci wywodzący się z innych ośrodków, a wśród nich kolejno Tomasz Sapota, Łukasz Tofilski i Beata Gaj. Dodam, że większość prac awansowych powstających w Katedrze jest wysoko oceniana, czego pewnym potwierdzeniem jest Nagroda Prezesa Rady Ministrów przyznana Agacie Sowińskiej w roku 2017 za neolatynistyczną rozprawę doktorską napisaną pod kierunkiem ks. profesora Wincentego Myszora⁷.

Badania naukowe prowadzone w Katedrze początkowo dotyczyły wybranych problemów starożytnego językoznawstwa, gramatyki i historii obu języków klasycznych oraz języka nowogreckiego, a później metryki i od niedawna papirologii greckiej⁸. Z zakresu literatury greckiej rozwijane były najpierw studia nad problematyką filozoficzną, a następnie nad dramatem i retoryką okresu klasycznego, ale również nad piśmiennictwem greckim późniejszych okresów, z gnostyckimi tekstami greckimi i koptyjskimi włącznie⁹. Z rozmachem międzynarodowym prowadzone są zwłaszcza badania nad piśmiennictwem bizantyńskim i nad recepcją Bizancjum¹⁰. W literaturoznawstwie latynistycznym dominują badania nad literaturą okresu Cesarstwa, m.in. nad satyrą rzymską oraz nad

7 A. SOWIŃSKA: *Hermetica średniowiecza i renesansu. Studium z historii myśli europejskiej*. Katowice 2018.

8 Zob. np.: M. BEDNARSKI: *Studia nad grecką terminologią gramatyczną Apolloniosa Dyskolosa*. Kraków 1994; IDEM: *Apollonios Dyskolos i jego gramatyka*. Kraków 2000; Ł. TOFILSKI: *Modalność w epinikiach Pindara*. Katowice 2006; A. SZCZEPANIAK: *Daktyloepitryty Bakchylidesa na tle wczesnej kolometrii greckiej*. Katowice 2013.

9 Zob. np.: J. SIEROŃ: *Inspiracje filozoficzne w twórczości Wergiliusza*. Katowice 1994; IDEM: *Status jednostki i państwa w greckiej polis w świetle filozofii Sokratesa, Platona i Arystotelesa*. Katowice 2003; IDEM: *Pojęcie szczęścia i przyjaźni w literaturze i filozofii starożytnej*. Katowice 2005; IDEM: *Problem cierpienia w literaturze i filozofii starożytnej Grecji*. Katowice 2007; J. KUCHARSKI: *Pieśń Eryinii. Język zemsty i jej figury w attyckich tragediach rodu Atrydów*. Katowice 2012; J. DOROSZEWSKA: *The Monstrous World. Corporeal Discourses in Phlegon of Tralles' „Mirabilia”*. Warszawa 2016; P. PIWOWARCZYK: *Organizacja grup gnostyckich między II a IV w. n.e.* Katowice 2013 [dysertacja doktorska – planowana publikacja].

10 Zob. np.: P. MARCINIAK: *Greek Drama in Byzantine Times*. Katowice 2004; IDEM: *Ikona dekadencji. Wybrane problemy europejskiej recepcji Bizancjum od XVII do XX wieku*. Katowice 2009; P. MARCINIAK: *Taniec w roli Tersytyesa. Studia nad satyrą bizantyńską*. Katowice 2016; K. WARCABA: *Bizantyński epos dla średnio zaawansowanych. „Katomyomachia” Teodora Prodomosa jako tekst trzeciego stopnia*. Katowice 2017.

tekstami autorów wczesnego chrześcijaństwa¹¹. Rozwijane są także studia nad historiografią¹² i oratorstwem rzymskim¹³. W ostatnich latach na nowo podjęte zostały badania neolatynistyczne, które dawniej prowadzili profesorowie Zabłocki i Budzyński¹⁴. Swego rodzaju dopełnieniem zarysowanych głównych kierunków badań są studia nad kulturą antyczną i recepcją antyku, m.in. na Górnym Śląsku z Cieszyńskim włącznie¹⁵.

Pracownicy Katedry opublikowali dwadzieścia sześć monografii autorskich¹⁶, dziewięć monografii wieloautorskich¹⁷, siedem obszernie komentowanych przekładów dzieł autorów antycznych, bizantyńskich i nowołacińskich¹⁸ oraz ponad dwieście artykułów. Wygłosili około stu referatów i komunikatów na konferencjach krajowych i zagranicznych. W ramach Wydawnictwa UŚ mamy trzy serie wydawnicze – *Filologia Klasyczna*, *Biblioteka Pisarzy Antycznych* i *Bibliotheca Byzantina*. Od czternastu lat Katedra wydaje kolejne tomy

11 Zob. np.: T. SAPOTA: *Magia i religia w twórczości Lucjusza Apulejusza z Madaury. Studium wpływów orientalnych w kulturze rzymskiej w drugim wieku naszej ery*. Kraków 2001; IDEM: *Juvenalis*. Katowice 2010; A. KUCZ: *Dyskurs z Filozofią w „Consolatio Philosophiae” Boecjusza*. Katowice 2005; EADEM: *Umbra veri. Arnobiusz i nurty filozofii klasycznej*. Katowice 2012.

12 Zob. np.: P. MATUSIAK: *Obraz Hannibala w literaturze antycznej*. Katowice 2015; E. GRYKSA: *Obraz Rzymu u Florusa*. Tarnów 2017.

13 Zob. np.: T. ALEKSANDROWICZ: *Elita władzy a oratorstwo w schyłkowym okresie Rzeczypospolitej Rzymskiej*. Katowice 1996; D. PIERZAK: *Greek Myth in Cicero’s Orations*. „Eos” 2016, T. 103, s. 149–157; IDEM: *The Mythological Exemplum in Ancient Rhetorical Theory and in the Practice of Cicero*. „Eos” 2016, T. 103, s. 245–270.

14 Zob. np.: J. BUDZYŃSKI: *Dramat i teatr szkolny na Śląsku (XVI–XVIII wiek)*. Katowice 1996; IDEM: *Tradycje literackie i teatralne humanistycznych szkół Śląska od średniowiecza do oświecenia*. Kielce 1996; IDEM: *Paideia humanistyczna, czyli wychowanie do kultury. Studium z dziejów klasycznej edukacji w gimnazjach XVI–XVIII wieku (na przykładzie Śląska)*. Częstochowa 2003; S. ZABŁOCKI: *Od starożytności do neohellenizmu. Studia i szkice*. Red. P. URBAŃSKI i T. SAPOTA. Katowice 2008; I. SŁOMAK: *Retoryka miłosnej batalii. „Wojsko serdecznych nowo rekrutowanych afektów” Hieronima Fałęckiego*. Warszawa 2017.

15 Zob. np.: T. ALEKSANDROWICZ: *Kultura intelektualna rzymskich konsulów w schyłkowym okresie Republiki*. Katowice 2002; IDEM: *Łacińskie chronostychy cieszyńskie*. W: *Tradycje kultury antycznej na Śląsku*. T. 2. Red. J. ROSTROPOWICZ. Opole 2003, s. 191–199; P. MATUSIAK: *Łacińska inskrypcja w kościele Mariackim w Katowicach*. „Meadander” 2005, T. 50, s. 112–121.

16 Zob. przypisy nr 7–15.

17 *Interpretacja (w) dialogu. Tożsamość egzegezy biblijnej*. Red. A. KUCZ, A. MALINA. Kielce 2005; *Ethos and Exegesis*. Eds. A. KUCZ, A. MALINA. Katowice 2007; *Szkice o antyku*. T. 1: *Antyk odczytany na nowo*. Red. A. KUCZ, P. MATUSIAK. Katowice 2014; T. 2: *Śmierć w antycznej kulturze śródziemnomorskiej*. Red. A. KUCZ, P. MATUSIAK. Katowice 2015; T. 3: *Hermeneutyka wina*. Red. A. KUCZ, P. MATUSIAK. Katowice 2017; T. 4: *Lingua coloris*. Red. A. KUCZ, P. MATUSIAK. Katowice 2018; *Miscellanea Byzantina*. T. 1. Eds. T. LABUK, P. MARCINIAK. Katowice 2016; *The Reception of Byzantium in European Culture since 1500*. Eds. P. MARCINIAK, D. SMITHE. Farnham 2016; *Wzory kultury antycznej. Reguły zachowania starożytnych Greków i Rzymian*. Red. J. DOROSZEWSKA, M. JOB, T. SAPOTA. Katowice 2018.

18 APOLLONIOS DYSKOLOS: *O składni*. Przekład, interpretacja, wstęp M. BEDNARSKI. Kraków 2000; *Timarion albo Timariona przypadek przez niego opowiedziane*. Przetłumaczyli i komentarzem opatrzyli P. MARCINIAK i K. WARCABA, wstępem poprzedził P. MARCINIAK. Katowice 2014; HEFAJSTION: *O metrach*. Przełożyła, wstępem i komentarzem opatrzyła A. SZCZEPANIAK. Katowice 2015; SENEKA: *Trojanki*. Przełożyli i opracowali T. SAPOTA i I. SŁOMAK, wstęp T. SAPOTA, przypisy opracowała I. SŁOMAK. Katowice 2016; „Phoenix rhetorum” Jana Kwiatkiewicza. Wprowadzenie, przekład, opracowanie I. SŁOMAK. Warszawa 2016; HYPEREJDES: *Mowy*. Przekład ze wstępem i komentarzem J. KUCHARSKI. Katowice 2016; SENEKA: *Edyp*. Wstęp, edycja tekstu, przekład i komentarz T. SAPOTA i I. SŁOMAK. Katowice 2017.

rocznika „Scripta Classica”, gdzie publikowane są teksty wyłącznie w językach kongresowych. W językach obcych ukazuje się ostatnio połowa wszystkich publikacji pracowników i doktorantów. Stopniowo zwiększa się także liczba artykułów w czasopiśmie zagranicznych, ale tutaj mamy stosunkowo wąską grupę liderów¹⁹.

Umiejscowienie prowadzonych badań jest kolejnym celem, który jest realizowany z coraz większym powodzeniem. Służą temu, oprócz wspólnych publikacji i konferencji, kontakty indywidualne z przedstawicielami ośrodków zagranicznych, obustronne wykłady gościnne i granty realizowane w zespołach międzynarodowych. Wszystko jest możliwe dzięki stosunkowo licznym stypendiom i grantom, pozwalającym na prowadzenie badań za granicą. Wiele wskazuje na to, że pod tym względem pracownicy Katedry należą do czołówki w naszym Uniwersytecie, przynajmniej w dziedzinie nauk humanistycznych.

Domyślam się, że ta część mojego artykułu może sprawiać wrażenie przesadnej *laudatio*, niemniej jest ona w pełni udokumentowana, m.in. w przytoczonych przypisach bibliograficznych. Myślę też, że jako senior Katedry, mogę w tym miejscu wyrazić uznanie dla P.T. młodszych koleżanek i kolegów za ich osiągnięcia naukowe, które pozwalają patrzeć z optymizmem w przyszłość i na dalszy rozwój badawczej działalności Katedry.

Pewien niepokój budzi natomiast przyszłość dydaktyki w zakresie studiów filologii klasycznej. Powodem jest przede wszystkim zmniejszająca się liczba studentów. Przyczyną są liczne i powszechnie znane. Ze swej strony ograniczę się do zwrócenia uwagi na poważne obniżenie się poziomu szkół średnich, a zwłaszcza matury, w ostatnich kilkunastu latach oraz na śladową obecność łaciny już tylko w nielicznych liceach. Podobnie dzieje się np. na studiach medycznych czy polonistycznych, co zmniejsza motywację uczniów do poznawania łaciny. Być może wprowadzana reforma szkół średnich coś w tym zakresie zmieni, choć trudno się spodziewać powrotu do sytuacji, gdy do egzaminów wstępnych na pierwszy rok, a potem do konkursów świadectw, przystępowało ponad pięćdziesięcioro kandydatów, a w rekordowym roku 2003 aż sto pięćdziesięcioro.

W latach 1992–2011 Katedra prowadziła pięcioletnie studia magisterskie filologii klasycznej, które początkowo rozpoczynało co roku około piętnastu osób, potem liczba ta wahała się od czterdziestu do pięćdziesięciu, a ostatnio jest na granicy limitów minimalnych.

19 Zob. np.: A. MALINA [KUCZ]: Rec.: *Mosè ci viene letto nella Chiesa. Lettura delle Omelie di Origine sulla Genesi*. A cura di E. dal COVOLO, L. PERRONE. Roma 1999. „Salesianum” 2002, T. 64, s. 61–62; J. KUCHARSKI: *A Eulogy of Athens*. „Ancient History Bulletin” 2008, T. 22, s. 89–95; IDEM: *Vindictive Prosecution in Classical Athens: On Some Recent Theories*. „Greek, Roman, and Byzantine Studies” 2012, T. 52, s. 167–197; P. MARCINIAK: *Theodore Prodromos’ „Bion Prasis” – a Reappraisal*. „Greek, Roman, and Byzantine Studies” 2013, T. 53, s. 219–239; P. MARCINIAK, K. WARCABA: *Racing with Rhetoric. Byzantine Ekphrasis of a Chariot Race*. „Byzantinische Zeitschrift” 2014, T. 107, s. 97–112; P. MARCINIAK: *Reinventing Lucian in Byzantium*. „Dumbarton Oaks Papers” 2016, T. 70, s. 209–224; J. KUCHARSKI, P. MARCINIAK: *The Beard and Its Philosopher. Theodore Prodromos on Philosophic Beards in Byzantium*. „Byzantine and Modern Greek Studies” 2017, T. 41, s. 1–10; D. PIERZAK: *Is Pelias a Mistake for Aeson? Towards a New Interpretation of Cicero’s „De senectute” 23, 83*. W: *The Metamorphoses of Ancient Myths*. Eds. M. BUDZOWSKA, B. İDEM DINÇEL, J. CZERWIŃSKA, K. CHIŻYŃSKA. Frankfurt a. M. 2017, s. 89–102.

Łącznie podjęło pięcioletnie studia blisko czterystu studentów. Natomiast magisterium zrobiło w tym trybie sto trzydzieścioro absolwentów, a zatem mniej więcej co trzeci student. Od roku 2007 studia filologii klasycznej prowadzone są w trybie dwustopniowym. Studia I stopnia (licencjackie) początkowo podejmowało co roku średnio pięćdziesiąt osób. Liczba ta zmalała ostatnio do wymaganego minimum. Trudniejsza sytuacja jest w odniesieniu do studiów II stopnia (magisterskich uzupełniających), na które pierwszy nabór odbył się w roku 2011 w wymaganym limicie dwudziestu miejsc, ale w paru następnych latach nie udało się zebrać wystarczającej liczby kandydatów i studia te są uruchamiane co drugi rok. Zaistniały stan rzeczy skłania do podjęcia starań o obniżenie wymaganego limitu do dwunastu miejsc, tj. do jednej grupy seminaryjnej.

Stosunkowo mała efektywność kończenia studiów wynika co najmniej z kilku przyczyn. Dla części słuchaczy studia, zwłaszcza pierwszy rok, okazują się zbyt trudne. Inni podejmują je jako drugi kierunek i celem ich jest przede wszystkim pogłębienie znajomości obu języków klasycznych, a niekoniecznie uzyskanie dyplomu. Do tej grupy należą zwłaszcza studenci, doktoranci i habilitanci z filozofii, historii starożytnej i średniowiecznej, romanistyki, anglistyki, teologii, polonistyki, muzykologii, a wcześniej także medycyny. Odrębną grupę stanowili studenci Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych, którzy według własnych zainteresowań wybierali najczęściej tylko niektóre przedmioty. Przez pewien czas studiowały u nas obywatelki Izraela i Rosji, a od paru lat kilkoro obywateli Ukrainy. Pierwszy rok greckiej ścieżki studiów magisterskich zaliczył profesor astrofizyki. Godne uwagi są osiągnięcia studentów w postaci dziewięciu stypendiów Ministra, kilkunastu pobytów na wakacyjnych kursach językowych w Grecji, Włoszech, Wielkiej Brytanii i Niemczech. Ponadto kilka osób studiowało we Włoszech w ramach programu Sokrates-Erasmus, a w Poznaniu i Krakowie w ramach programu MOST, natomiast w Warszawie w kolejnych ośrodkach zakładanych przez profesora Jerzego Axera. Na uwagę zasługuje działalność studenckiego Koła Młodych Klasyków, z którego inicjatywy powstały najpierw fundacja i periodyk „Pallas Silesia – Antyk na Śląsku”, które rozwinęły się później w odrębne instytucje, bardziej związane z Wydziałem Filologicznym niż z Katedrą. Od roku 2000 Koło Młodych Klasyków wydaje rocznik „Classica Catoviensis. Scripta Minora”, w którym publikowane są teksty dotyczące antyku i jego recepcji, a ich autorami są głównie studenci i doktoranci różnych kierunków, wydziałów i uczelni.

Od trzech lat Katedra prowadzi także studia mediteranistyczne, ze szczególnym uwzględnieniem kultury antycznej i recepcji antyku w kulturach Śródziemnomorza. Refleksja na temat tego kierunku studiów byłaby na razie przedwczesna.

Losy absolwentów studiów filologii klasycznej bywają różne, czasem spektakularne, jak np. pełnienie funkcji wiceministra spraw zagranicznych, a teraz ambasadora Polski w Danii. Dziesięcioro po ukończeniu studiów doktoranckich i wygraniu konkursów na stanowisko adiunkta zostało w Katedrze, a czworo w innych jednostkach Wydziału Filologicznego i w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ. Niewielka część uczyniła w szkołach. Sześcioro zrobiło doktoraty z innych specjalności, a kilkanaścioro

drugie magisteria i licencjaty. Kilka osób znalazło zatrudnienie w bibliotekach, branży turystycznej, a część w zawodach dość przypadkowych. Szansą dla absolwentów byłoby nie tyle przywrócenie łaciny do szkół średnich, co stworzenie możliwości wyboru jej przez uczniów, o co Polskie Towarzystwo Filologiczne intensywnie zabiega u najwyższych władz państwowych.

Na koniec chciałbym wyrazić nadzieję, że katowicka filologia klasyczna nadal będzie cieszyła się przychylnością władz rektorskich i dziekańskich oraz osób od dawna jej przyjaznych, czego również życzę filologom klasycznym z innych ośrodków.

Bibliografia

Teksty źródłowe (edycje, przekłady)

- APOLLONIOS DYSKOLOS: *O składni*. Przekład, interpretacja, wstęp M. BEDNARSKI. Kraków 2000.
- HEFAJSTION: *O metrach*. Przełożyła, wstępem i komentarzem opatrzyła A. SZCZEPANIAK. Katowice 2015.
- HYPEREJDES: *Mowy*. Przekład ze wstępem i komentarzem J. KUCHARSKI. Katowice 2016.
- „Phoenix rhetorum” Jana Kwiatkiewicza. Wprowadzenie, przekład, opracowanie I. SŁOMAK. Warszawa 2016.
- SENEKA: *Edyp*. Wstęp, edycja tekstu, przekład i komentarz T. SAPOTA i I. SŁOMAK. Katowice 2017.
- SENEKA: *Trojanki*. Przełożyli i opracowali T. SAPOTA i I. SŁOMAK, wstęp T. SAPOTY, przypisy opracowała I. SŁOMAK. Katowice 2016.
- Timarion albo Timariona przypadki przez niego opowiedziane*. Przetłumaczyli i komentarzem opatrzyli P. MARCINIAK i K. WARCABA, wstępem poprzedził P. MARCINIAK. Katowice 2014.

Opracowania

- ALEKSANDROWICZ T.: *Dwadzieścia lat studiów filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. „Classica Catoviensia. Scripta Minora” 2013, fasc. 18, s. 13–14.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Dziesięć lat filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. „Classica Catoviensia. Scripta Minora” 2002, T. 3, fasc. 2, s. 49–55.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Elita władzy a oratorstwo w schyłkowym okresie Rzeczypospolitej Rzymskiej*. Katowice 1996.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Geneza i rozwój filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. W: *Liber amicorum Professoris Ioannis Malicki*. Red. D. ROTT, P. WILCZEK. Katowice 2011, s. 31–40.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Historia krótka, ale bogata w sukcesy*. „Gazeta Uniwersytecka UŚ” 2013, nr 6 (206), s. 10–11.

- ALEKSANDROWICZ T.: *Katedra Filologii Klasycznej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. W: *Historia starożytna w Polsce. Informator*. Red. R. KULESZA, M. STĘPIEŃ: Warszawa 2010, s. 68–77.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Katedra Filologii Klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w latach 2000–2002*. „Meander” 2004, T. 59, s. 131–133.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Kształtowanie się i rozwój katowickich ośrodków badań nad kulturą antyczną*. W: *Katowice w kulturze pamięci*. Red. A. BARCIAK, Katowice 2011, s. 253–266.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Kultura intelektualna rzymskich konsulów w schyłkowym okresie Republiki*. Katowice 2002.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Łacińskie chronostychy cieszyńskie*. W: *Tradycje kultury antycznej na Śląsku*. T. 2. Red. J. ROSTROPOWICZ. Opole 2003, s. 191–199.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Piętnaście lat filologii klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. „Classica Catoviensia. Scripta Minora” 2007, fasc. 11, s. 6–14.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Profesor Rudolf Ranošek – doctor honoris causa Universitatis Silesiensis*. W: *Prof. zw. dr hab. Rudolf Ranošek*. Red. J. ŚLIWIŃSKI, Katowice 2002, s. 37–44.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Profesor Stefan Zabłocki (1932–2001) – założyciel i pierwszy kierownik Katedry Filologii Klasycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. W: *Śląskie Miscellanea*. T. 18. Red. J. MALICKI, T. BANAŚ. Katowice 2005, s. 121–123.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Profesor Stefan Zabłocki (1932–2001) – założyciel i pierwszy kierownik Katedry Filologii Klasycznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. W: *Śląscy uczeni. O tych, co odeszli*. Cz. 3. Red. J. MALICKI, J. ŚLIWIŃSKI, M. SKÓRA. Katowice 2006, s. 45–50.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Professor Stefan Zabłocki (1932–2001) – the Founder and the First Head of the Department of Classics at the University of Silesia in Katowice*. „Scripta Classica” 2005, T. 2, s. 106–110.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Quinze années des études classiques à l’Université de Silésie à Katowice*. „Scripta Classica” 2008, T. 5, s. 9–18.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Stan i perspektywy studiów nad antykem w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*. W: *Szkice o Antyku*. T. 1: *Antyk odczytany na nowo*. Red. A. KUCZ, P. MATUSIAK. Katowice 2014, s. 143–156.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Ten Years of the Department of Classics at the University of Silesia in Katowice*. „Scripta Classica” 2004, T. 1, s. 9–16.
- ALEKSANDROWICZ T.: *Wspomnienie o profesorze Stefanie Zabłockim (1932–2001)*. „Gazeta Uniwersytecka UŚ” 2002, nr 6 (95), s. 4–5.
- BEDNARSKI M.: *Apollonios Dyskolos i jego gramatyka*. Kraków 2000.
- BEDNARSKI M.: *Studia nad grecką terminologią gramatyczną Apolloniosa Dyskolosa*. Kraków 1994.
- BUDZYŃSKI J.: *Dramat i teatr szkolny na Śląsku (XVI–XVIII wiek)*. Katowice 1996.
- BUDZYŃSKI J.: *Prof. Ryszard Gansiniec (1888–1958) – uczonec, mistrz, humanista*. W: *Prof. dr Ryszard Gansiniec – z życia i twórczości*. Red. J. ŚLIWIŃSKI. Katowice 1997, s. 9–19.
- BUDZYŃSKI J.: *Tradycje literackie i teatralne humanistycznych szkół Śląska od średniowiecza do oświecenia*. Kielce 1996.

- BUDZYŃSKI J.: *Paideia humanistyczna, czyli wychowanie do kultury. Studium z dziejów klasycznej edukacji w gimnazjach XVI–XVIII wieku (na przykładzie Śląska)*. Częstochowa 2003.
- CHODACZEK W.: *Sprawozdanie z czynności Polskiego Towarzystwa Filologicznego za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1927*. „Kwartalnik Klasyczny” 1928, T. 4, z. 2, s. 167–180.
- DOROSZEWSKA J.: *The Monstrous World. Corporeal Discourses in Phlegon of Tralles’ „Mirabilia”*. Warszawa 2016.
- Ethos and Exegesis*. Eds. A. KUCZ, A. MALINA. Katowice 2007.
- GRYKSA E.: *Obraz Rzymu u Florusa*. Tarnów 2017.
- Interpretacja (w) dialogu. Tożsamość egzegezy biblijnej*. Red. A. KUCZ, A. MALINA. Kielce 2005.
- KORPANTY J.: *Mieczysław Brożek. Dzieło i człowiek*. „Eos” 2003, T. 90, s. 5–4.
- KUCHARSKI J.: *Pieśń Eryonii. Język zemsty i jej figury w attyckich tragediach rodu Atrydów*. Katowice 2012.
- KUCHARSKI J.: *A Eulogy of Athens*. „Ancient History Bulletin” 2008, T. 22, s. 89–95.
- KUCHARSKI J.: *Vindictive Prosecution in Classical Athens: On Some Recent Theories*. „Greek, Roman, and Byzantine Studies” 2012, T. 52, s. 167–197.
- KUCHARSKI J., MARCINIAK P.: *The Beard and Its Philosopher. Theodore Prodromos on Philosophic Beards in Byzantium*. „Byzantine and Modern Greek Studies” 2017, T. 41, s. 1–10.
- KUCZ A.: *Dyskurs z Filozofią w „Consolatio Philosophiae” Boecjusza*. Katowice 2005.
- KUCZ A.: *Umbra veri. Arnobiusz i nurty filozofii klasycznej*. Katowice 2012.
- LESIAK K.: *Wspomnienie o prof. dr. hab. Stefanie Zabłockim*. „Classica Catoviensia. Scripta Minora” 2001, T. 2, fasc. 2, s. 79–80.
- MALINA [KUCZ] A.: *Rec.: Mosè ci viene letto nella Chiesa. Lettura delle Omelie di Origine sulla Genesi. A cura di E. dal COVOLO, L. PERRONE*. Roma 1999. „Salesianum” 2002, T. 64, s. 61–62.
- MARCINIAK P.: *Greek Drama in Byzantine Times*. Katowice 2004.
- MARCINIAK P.: *Ikona dekadencji. Wybrane problemy europejskiej recepcji Bizancjum od XVII do XX wieku*. Katowice 2009.
- MARCINIAK P.: *Reinventing Lucian in Byzantium*. „Dumbarton Oaks Papers” 2016, T. 70, s. 209–224.
- MARCINIAK P.: *Taniec w roli Tersytyesa. Studia nad satyrą bizantyjską*. Katowice 2016.
- MARCINIAK P.: *Theodore Prodromos’ „Bion Praxis” – a Reappraisal*. „Greek, Roman, and Byzantine Studies” 2013, T. 53, s. 219–239.
- MARCINIAK P., WARCABA K.: *Racing with Rhetoric. Byzantine Ekphrasis of a Chariot Race*. „Byzantinische Zeitschrift” 2014, T. 107, s. 97–112.
- MATUSIAK P.: *Lacińska inskrypcja w kościele Mariackim w Katowicach*. „Meander” 2005, T. 50, s. 112–121.
- MATUSIAK P.: *Obraz Hannibala w literaturze antycznej*. Katowice 2015.
- Miscellanea Byzantina*. T. 1. Eds. T. LABUK, P. MARCINIAK. Katowice 2016.
- PIERZAK D.: *Greek Myth in Cicero’s Orations*. „Eos” 2016, T. 103, s. 149–157.
- PIERZAK D.: *Is Pelias a Mistake for Aeson? Towards a New Interpretation of Cicero’s „De senectute” 23, 83*. W: *The Metamorphoses of Ancient Myths*. Eds. M. BUDZOWSKA, B. IDEM DINÇEL, J. CZERWIŃSKA, K. CHIŻYŃSKA. Frankfurt a. M. 2017, s. 89–102.
- PIERZAK D.: *The Mythological Exemplum in Ancient Rhetorical Theory and in the Practice of Cicero*. „Eos” 2016, T. 103, s. 245–270.

- PIGOŃ J.: *Profesor Herbert Myśliwiec (1926–1998)*. „Eos” 2002, T. 89, s. 7–18.
- PIWOWARCYK P.: *Organizacja grup gnostyckich między II a IV w. n.e.* Katowice 2013 [dysertacja doktorska – planowana publikacja].
- PIWOWARCYK P.: *Wino wśród mnichów w arabskim Egipcie*. W: *Szkice o antyku*. T. 3: *Hermeneutyka wina*. Red. A. Kucz, P. Matusiak. Katowice 2017, s. 103–121.
- ROSTROPOWICZ J.: *Muza nie da umrzeć mężowi godnemu chwały. O śląskim badaczu katakumb Josefie Wilpercie (1857–1944)*. Opole 2004, s. 13–28.
- SAPOTA T.: *Juvenalis*. Katowice 2010.
- SAPOTA T.: *Magia i religia w twórczości Lucjusza Apulejusza z Madaury. Studium wpływów orientalnych w kulturze rzymskiej w drugim wieku naszej ery*. Kraków 2001.
- SIEROŃ J.: *Inspiracje filozoficzne w twórczości Wergiliusza*. Katowice 1994.
- SIEROŃ J.: *Pojęcie szczęścia i przyjaźni w literaturze i filozofii starożytnej*. Katowice 2005.
- SIEROŃ J.: *Problem cierpienia w literaturze i filozofii starożytnej Grecji*. Katowice 2007.
- SIEROŃ J.: *Status jednostki i państwa w greckiej polis w świetle filozofii Sokratesa, Platona i Arystotelesa*. Katowice 2003.
- SŁOMAK I.: *Retoryka miłosnej batalii. „Wojsko serdecznych nowo rekrutowanych afektów” Hieronima Fałęckiego*. Warszawa 2017.
- SOWIŃSKA A.: *Hermetica średniowiecza i renesansu. Studium z historii myśli europejskiej*. Katowice 2018.
- STARNAWSKI J.: *Ryszard Gansiniec (Ganszyniec, 1888–1958), syn ziemi śląskiej. „Pallas Silesia – Antyk na Śląsku” 1997, T. 1, s. 35–55*.
- SZCZEPANIAK A.: *Daktyloepitryty Bakchylidesa na tle wczesnej kolometrii greckiej*. Katowice 2013.
- Szkice o antyku*. T. 1: *Antyk odczytany na nowo*. Red. A. Kucz, P. Matusiak. Katowice 2014; T. 2: *Śmierć w antycznej kulturze śródziemnomorskiej*. Red. A. Kucz, P. Matusiak. Katowice 2015; T. 3: *Hermeneutyka wina*. Red. A. Kucz, P. Matusiak. Katowice 2017; T. 4: *Lingua coloris*. Red. A. Kucz, P. Matusiak. Katowice 2018.
- The Reception of Byzantium in European Culture since 1500*. Eds. P. Marciniak, D. Smithe. Farnham 2016.
- TOFILSKI Ł.: *Modalność w epinikiach Pindara*. Katowice 2006.
- TURASIEWICZ R.: *Ryszard Gansiniec (1888–1958)*. W: *Uniwersytet Jagielloński. Złota księga Wydziału Filologicznego*. Red. J. Michalik, W. Walecki. Kraków 2000, s. 385–397.
- URBAŃSKI P., SAPOTA T.: *Wstęp*. W: S. Zabłocki: *Od starożytności do neohellenizmu. Studia i szkice*. Red. P. Urbański, T. Sapota. Katowice 2008, s. 7–8.
- WARCABA K.: *Bizantyński epos dla średnio zaawansowanych. „Katomyomachia” Teodora Prodrmosa jako tekst trzeciego stopnia*. Katowice 2017.
- Wzory kultury antycznej. Reguły zachowania Greków i Rzymian*. Red. J. Doroszevska, M. Job, T. Sapota. Katowice 2018.
- ZABŁOCKI S.: *Od starożytności do neohellenizmu. Studia i szkice*. Red. P. Urbański, T. Sapota. Katowice 2008.

Tadeusz Aleksandrowicz

Twenty-five years of classical studies at the University of Silesia in Katowice

Summary

The Department of Classical Philology at the University of Silesia in Katowice was established in 1991, but the beginning of its teaching and academic activity is dated to 1992. Professor Stefan Zabłocki was a founder and the first director of the department. His efforts met with the friendly support of the Dean of the Philology Department, Professor Jan Malicki and of the Vice Chancellor of the University of Silesia, Prof. Maksymilian Pazdan. The Silesian Circle of the Polish Philological Association was created in 1927 as an initiative of Inspector Wincenty Ogrodziński and Prof. Ryszard Gansiniec. The activeness of Upper Silesian classics was the result of the high level of the local educational system and later of the creation of new higher schools, especially the Silesian Medical Academy and the University of Silesia. Classical studies were established in favourable conditions also thanks to changes which took place 1990s. The development of classical philology in Katowice would not have been possible without a didactic support from Hellenists and Latinists from Krakow, Łódź, Opole, Poznań, Toruń, Warsaw and Wrocław. The department has had its own didactic and academic staff for several years. Therefore it is possible to pursue studies of classical philology (bachelor's, master's degree) and Mediterranean studies (leading to a bachelor's degree). It is also possible to do research in literary and linguistic studies as well as in ancient culture and its reception (especially in Byzantine literature and Neo-Latin texts).

Key words: University of Silesia in Katowice, Department of Classical Philology, classical studies, research projects